

Verslag van 4 jaar Zuidlijn Dd februari 2019

1. Inleiding

Terugkijken levert altijd iets op bij het vooruitkijken. Vandaar dat in dit verslag terug gekeken wordt naar 4 jaar Zuidlijn - het project waarmee een verbinding wordt gelegd tussen de spoorzones van Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Helmond, door het inzetten van cultuur, creatieve projecten en urban.

1.1 Oorspronkelijke opdracht

Missie bij aanvang in 2015

De ambitie van ZUIDLIJN is het versnellen en ontwikkelen van cultureel aanbod in de Spoorzones van de B5 steden met als doel een nieuwe economie voor Brabant te creëren. Cultuur en events zijn de aanjager van deze nieuwe economie. Zuidlijn wil de Spoorzones 'branden' als hotspots van vernieuwing en levert met het programma een bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe concepten voor werken, wonen, verblijven en beleven.

Doelstellingen 2015

- Inhoudelijk verbinden van 5 unieke gebieden
- Innovatieve gebiedsontwikkeling landelijk communiceren
- Positief imago uitdragen
- Gezamenlijke kansen benutten
- Meer traffic tussen steden, meer bezoekers van 'buiten'
- Nieuwe bezoekers, bewoners en investeerders aantrekken

Concreet vastgesteld in 2015

- Drie spraakmakende events in 2016 en drie in 2017
- In totaal trekken de events 50.000 bezoekers over alle jaren
- Meer dan 40 samenwerkende partijen zijn onderdeel van de Zuidlijn projecten
- Zuidlijn projecten hebben de potentie uit te groeien tot nationale events.

Doelgroep

- Geïnteresseerden in (vernieuwende) kunst en cultuur
- Geïnteresseerden in stedelijke gebiedsontwikkeling en industrieel erfgoed
- Geïnteresseerden in wonen, ondernemen, investeren of werken in de spoorzones
- Iedereen die al in de spoorzones woont of werkt
- Specifieke doelgroepen bij specifieke events

1.2 Aangepaste opdracht

Gedurende het proces en dan vooral vanaf begin 2016 is de doelstelling en daarmee de werkwijze van Zuidlijn aangepast. In grote lijnen komt de wijziging neer op het volgende: van streven naar grote bezoekersstromen tussen de verschillende steden en hun spoorzones is meer ingezet op het opbouwen van het organiserende en makende weefsel over de 5 spoorzones.

Werkwijze vanaf 2016

Inhoudelijke en praktische samenwerking in de 5 spoorzones op gebied van kunst, cultuur en creativiteit. En daarmee bijdragen aan het positieve en spannende imago van deze spoorzones. Als ontwikkelingsgebied, als plek om te wonen, te werken en te leven.

Zuidlijn initieert, verbindt, coördineert, communiceert en adviseert, maar is niet de organisator van de events, neemt niet de financiële risico's en staat als organisator niet in de publieke spotlights.

Aangescherpte voorwaarden

- Projecten zijn altijd te zien en te ervaren in alle 5 spoorzones
- Elk apart project wordt georganiseerd door een taskforce (werkgroep) waarin alle steden vertegenwoordigd zijn met gelijkwaardige verantwoordelijkheden
- Projecten mogen ook 'mislukken' of anders uitpakken dan voorzien, als het maar met alle inzet die nodig is (en zelfs een beetje meer) geprobeerd is
- Projecten bouwen zelf aan hun eigen merk en doen daarvoor zelf de marketing. Doel is groter zichtbaarheid van de verschillende activiteiten.
- Duidelijk moet zijn dat Zuidlijn geen subsidiënt of sponsor is, we zijn partners en gaan samen met de werkgroep van de betreffende activiteit aan de slag
- Projecten worden op weg geholpen om zelf door te gaan nadat steun van Zuidlijn wegvalt. Overigens gaat het om wegvallen van financiële steun. Inhoudelijke, adviserende, lobbyende steun blijft altijd.
- Indien mogelijk wordt binnen de projecten een verbinding gelegd met het onderwijs

Kernwoorden

Met lef & edgy

Creativiteit in al haar vormen

Gastvrij in meest brede zin van het woord

Bevorderen van echte interconnectiviteit

Zorgen voor ontwikkelruimte van talenten

Bottom Up werken (de ziel van urban werken)

Bouwen aan het weefsel

Zuidlijn is niks als de verschillende projecten niet georganiseerd worden. Dat gebeurt door de verschillende taskforces c.q. werkgroepen. In deze werkgroepen vertegenwoordigers van de 5 steden, op verschillende gebieden. Urban (B5UP), food, storytelling, design, hiphop ect

Door samen te werken aan concrete projecten leert men elkaar kennen, weet men proefondervindelijk wat er te halen is bij de ander en wordt daarmee een begin gemaakt met wat potentieel een langdurige samenwerking kan zijn. Uitwisseling van kennis en van elkaars skills gebruik maken, talenten verder helpen, elkaar aanzetten tot innovatie. De samenwerking kan na de aanjaagperiode door Zuidlijn een vervolg krijgen met alle 5 steden, misschien met minder steden, wellicht met nieuwe partners buiten de B5.

En dit is meteen de belangrijkste, maar ook de meest onzichtbare verdienste van Zuidlijn. Duurzaam bouwen aan het organiserende, creatieve en inhoudelijke weefsel van Brabant. Oftewel echte interconnectiviteit!

Bouwen aan merken

Er wordt nog meer gebouwd door Zuidlijn, namelijk aan een aantal nieuwe culturele merken, zoals VERS academy, BrabantOpen, Spoortocht, Brabant Bike Battle, VUIST, Urban Dance Gathering en Van Gogh Murals. Sommigen merken zijn bescheiden gebleven maar gaan gestaag door (BrabantOpen, VUIST, Urban Dance Gathering) en sommigen zullen het na het wegvallen van de financiering door Zuidlijn niet gaan redden (VERS academy en Spoortocht). En dat is helemaal niet erg, als het gebouwde weefsel maar in een bepaalde vorm blijft bestaan.

1.3 Aangescherpte opdracht in 2018

Met name vanuit de programma-managers is gevraagd om niet alleen in de branding van de verschillende merken van de events te investeren, maar ook het merk Zuidlijn meer te laden en een duidelijker gezicht te geven. Daarvoor zijn in 2017 al aanzetten geweest zoals een presentatie op de Provada, een reeks artikelen in het magazine Stationslocaties, presentaties op de Brabantdagen van Brabantstad en door het in de arm nemen van het Helmondse social media bureau Communteers. Daarover onderstaand meer. Daarnaast is het ook door het steeds grotere netwerk van organisatoren en makers die betrokken zijn bij Zuidlijn, de vele netwerken waar we aanwezig zijn en de vele gesprekken die gevoerd worden, dat Zuidlijn langzaam maar zeker een begrip wordt in Brabant.

En op dinsdag 11 december 2018 hebben we de kennis die opgedaan is in 4 jaar Zuidlijn over onder andere gentrificatie en placemaking gedeeld tijdens Spoor kennis. Drukbezocht en met grote impact.

2. Communicatie

Besluit 2015

Besloten is door de eerste projectleider om in 2015 niet de publiciteit te zoeken omdat we nog geen volwaardig programma aan konden bieden. Wel is in 2015 de huisstijl en website ontwikkeld, samen met ontwerpbureau Volle-Kracht uit Eindhoven.

Zichtbaarheid vanaf 2016

De communicatie rondom Zuidlijn beweegt zich langs twee lijnen.

De verschillende projecten bouwen aan hun eigen merken en vermelden daar altijd hun 'erflater' Zuidlijn: een initiatief van Zuidlijn. Hun communicatie en hun marketing is echt gericht op publiek, waarbij ze dus vooral hun eigen merk communiceren.

En Zuidlijn heeft ondertussen zoals gezegd verder gebouwd aan zijn eigen branding meer op een bestuurlijk niveau, dus binnen de betrokken overheden en politiek. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van Zuidlijn zienderogen groter binnen de culturele sector, bij de creatieve makers uit Brabant, betrokken of benodigde stakeholders en bij collega's op brede gebied van projectontwikkeling. Zuidlijn zit dus niet op publiekscommunicatie maar op het creëren van naamsbekendheid en draagvlak bij deze brede groep van decisionmakers/stakeholders. Waarbij de insteek is: "je vergroot je stad door het inzetten en het verbinden van de spoorzones".

Samenwerking met Communitheers

Halverwege 2017 is het social media bureau Communitheers dat gevestigd is in de Cacoafabriek in Helmond ingehuurd om samen met de projectleider de communicatie en de middelen te professionaliseren en te intensiveren. Dat heeft al toch veel resultaten geleid.

Middelen

- Nieuwsflits: opgezet vanaf juni 2016. Verschijnt ongeveer 1 x per maand, afhankelijk van het aantal projecten. Er is gekozen om nooit meer dan twee verschillende activiteiten mee te nemen. Voor de inbreng van de Communitheers werd de Nieuwsflits, opgemaakt door Volle-Kracht, verstuurd vanuit het persoonlijke mailbestand van de projectleider. Eén van de eerste activiteiten van Communitheers was het professionaliseren van de Nieuwsflits doordat met het programma Mialchimp te gaan doen. Het aanvangbestand daarvan is een extract van de linkedin contacten van de projectleider.
- Website: vanaf het begin is er een website www.zuidlijn.nl in de lucht. Deze wordt bijgehouden door de projectleider. Met name de projecten worden elke keer toegevoegd en de betrokkenen bij de organisatie van de verschillende activiteiten.
- Twitter: de twitternaam is al snel geclaimd, maar vanaf halverwege 2016 is er ook actief gebruik van gemaakt door de projectleider. Sinds de komst van de Communitheers is het een gezamenlijke kanaal.
- Facebook: is ingericht met de komst van de Communitheers dus vanaf 1 september 2018. Content wordt verzorgd door het bureau in nauwe samenspraak met de projectleider. Ook wordt hier actief op geadverteerd voor € 250,- per maand.
- LinkedIn: is meegenomen vanaf 1 september 2018, maar brengt vooralsnog te weinig op qua zichtbaarheid naast de Nieuwsflits. Een aangezien er beperkt budget is voor het inzetten van Communitheers is hierop niet de nadruk gelegd. Ze nemen het mee indien mogelijk.

Communicatiecijfers van 2018

Facebook	668 vrienden
Twitter	258 volgers
LinkedIn	13 contacten

Medium	Aantal berichten	weergave
Facebook	91	98.938
Twitter	283	260.678
LinkedIn	13	17.352

De nieuwsflits is in dit jaar 13 keer verstuurd naar ruim 954 ontvangers. Daarnaast is de nieuwsflits ook enkele dagen erna vier keer naar de niet opens verstuurd. Tussen de 500 en de 400 ontvangers openen de Nieuwsflits om te lezen, wat erg hoog is. Gemiddeld 10 mensen klikken ook op de website naar aanleiding van de Nieuwsflits.

Toekomstplannen

In de loop van het project hebben we een vaste schare contacten en volgers opgebouwd. Deze willen we niet weggooien maar in blijven zetten om ze te informeren over de urban ambitie die Brabant heeft, die een vervolg en gevolg is van Zuidlijn. Langzaam maar zeker zullen we de naam om gaan zetten van Zuidlijn naar Urban Zuid.

We vermelden urban activiteiten die we zelf ontwikkelen of die door de verschillende urban partners worden georganiseerd, beperken ons niet meer tot de spoorzones en gaan actief Instagram toevoegen.

3. Organisatie

Projectgroep en projectleider

Het hart van Zuidlijn wordt gevormd door de projectgroep met daarin vertegenwoordigers van de 5 gemeentelijke organisaties in de steden. Zij hebben hun netwerk binnen de gemeentes op orde en zijn daardoor heel waardevol voor alle organisaties, werkgroepen en individuen die bezig zijn met het organiseren van de verschillende activiteiten van Zuidlijn. De projectleider van Zuidlijn is zeg maar het dagelijkse bestuur van het project, maar zij houdt regelmatig ruggespraak met de projectgroep.

De projectgroep bestaat op dit moment uit Marieke Beekers (Breda), Ulco Mes (Tilburg), Femke van Hest (Den Bosch), Rolf Simons (Eindhoven) en Victor Willems (Helmond). Projectleider van Zuidlijn is Ruth Giebels.

Eerder waren Paul du Crocq (Den Bosch), Monique van der Vorst (Tilburg), Trudy van Horne (Helmond), Annerienke Hendrikse (Breda), en Ton van Gool (Eindhoven) lid van het projectteam en was Ton van Gool projectleider van deze groep.

Programma-managers

Een ander belangrijk onderdeel van de Zuidlijn organisatie zijn de programmamanagers van de spoorzones. Zij zijn de feitelijke opdrachtgevers en hebben nav de bidding voor Brabant als culturele hoofdstad het initiatief genomen om toch door te gaan met dit werkatelier. Met hen wordt ook op regelmatige basis gecommuniceerd over het Zuidlijn programma.

Programma-managers van de Spoorzones waren in aanvang : Fons Meijer (Tilburg), Bertwin van Rooijen (Breda), Jules Goris (Den Bosch), Simone Visser (Helmond) en Jos Roijmans (Eindhoven). Op dit moment is Jos Roijmans (Eindhoven) de enige van de eerste groep. De andere programma-managers zijn Jeroen Hoefsloot (Breda), Anouk Thijssen (Tilburg), Sonja van der Beek ('s-Hertogenbosch) en Victor Willems (Helmond, tevens lid van de projectgroep)

Taskforces c.q. projectgroep

Voor elk event wordt een taskforce of projectgroep samengesteld. Deze taskforce bestaat uit de doeners en makers in de steden. Deze taskforce ontwikkelt vanaf fase 0, samen met de projectleider en de projectgroep, het concept van het event. De taskforces, of leden hiervan, zijn de uitvoerders van de events. Per event wordt een projectleider of contactpersoon aangesteld.

Samenwerking met onderwijs

Op verschillende vlakken is gewerkt met het onderwijs in Brabant, zoals met BUAS (voorheen NHTV) waarbij minor studenten van de Leisure Academy de spoorcolleges hebben ontwikkeld, HAS food design in contacten voor de VERS academy en CMD Avans die het project Make Virtual Love@5 stations hebben opgezet.

4. Gerealiseerde projecten

Projecten in 2015

Het was nog niet mogelijk om in 2015 volwaardige events in de 5 Spoorzones te

realiseren. De voorbereidingstijd was te kort. Er is in 2015 geïnvesteerd in het leggen van verbindingen, het opzetten van de stedelijke taskforces, veel tijd en energie gestoken in contacten met Brabantstad, Provincie en Brabant C en met name is er geïnvesteerd in het mobiliseren en enthousiasmeren van de 'doeners' in de Spoorzones. Er zijn ook kleine financiële investeringen gedaan, met name om projectplannen voor de events van 2016 te laten ontwikkelen.

Doorlopend

Opzetten van B5UP, het platform van Urban initiatiefnemers in de spoorzones

Uittesten van Urban Vouchers

Contacten gelegd met sport-marketing bureau Triple Double

Projecten 2015			
datum	activiteit	plaats	bijzonderheden
19 juni 2015	Deelname aan symposium Urban Goud	Eindhoven	onderzoek naar potentie Urban sports & culture in Brabant
25 sept-25 okt 2015	Deelname All Hands on Deck	Pier 15 Breda	Expo en veiling 30 costum designed decks
31 okt-1 nov 2015	Bijdrage 1ste editie Fijnproevers & Smaakbarbaren	Breda	Begin van VERS

Projecten in 2016

Doorlopend

Urban vouchers (1ste jaar) → in te zetten voor kleinere Urban initiatieven

Projecten 2016			
datum	activiteit	plaats	bijzonderheden
14 mei-8 juni 2016	Skateboard contest Brabant Open	B5 steden	Urban sports 1 ^{ste} jaar
10- 11 sept 2016	VERS academy	B5 steden	food en inhoud 1 ^{ste} jaar
1-2 okt 2016	bijdrage aan camping bij NK Skaten	Koepelhal Tilburg	wedstrijd
27 okt 2016	optreden The Ruggeds uit Eindhoven	Hall of Fame Tilburg	Programma-onderdeel Nederlandse urban dans conferentie
Okt-dec	begeleiden 4 ^{de} kjaars studenten NHTV	Breda	koppeling onderwijs aan spoorzones
Nov-dec 2016	Spoortocht	B5 steden	digitale en fysieke storytelling 1 ^{ste} jaar

Projecten in 2017

doorlopend

Urban vouchers (2de jaar) → in te zetten voor kleinere Urban initiatieven

Projecten 2017			
datum	activiteit	plaats	bijzonderheden
Di 28 maart 2017	bemiddeling bij optreden The Ruggeds	hal provinciehuis 's- Hertogenbosch	Op de Brabantdag
2-30 april 2017	Skateboard contest Brabant Open	B5 steden	Urban sports 2 ^{de} jaar
2-30 apr 2017	Fotografieproject skateboarden	B5 steden	beeldende kunst
10-14 apr 2017	MakeVirtualLove@5Stations met CMD Avans	Breda, Den Bosch	Connectie met onderwijs
Do 21 juni	Zuidlijn presentatie op vastgoedbeurs Provada	RAI Amsterdam	Skaters en pitches
Juni & sept 2017	Brabant Bike Battle	B5 steden	pump track en fiets- uitdagingen 1 ^{ste} jaar
Juli & okt-dec 2017+ jan 2018	Kapot-Maken	B5 steden	design, recycling en kinderen
9-10 sept 2017	VERS academy	B5 steden	food en inhoud 2 ^{de} jaar
Okt-nov 2017 + jan 2018	Spoortocht	B5 steden (excl den Bosch)	digitale en fysieke storytelling 2 ^{de} jaar
Okt-dec 2017 + jan-mrt 2018	Urban dans gatherings	B5 steden	onderzoek naar stavaza Urban dans in Brabant
28 nov & 10 dec 2017	Spoorcolleges	Breda & Tilburg	georganiseerd door 4 ^{de} jaars studenten NHTV
1-3 dec 2017	hiphop schrijf- en schetskamp VUIST	Boerderij in Uden	met tour in 2018

Projecten in 2018

doorlopend

Urban vouchers (3de jaar) → in te zetten voor kleinere Urban initiatieven

Projecten 2018			
Datum	activiteit	plaats	bijzonderheden
Wo 10 januari 2018	Spoorcollege	Fontys Tilburg	Georganiseerd door 4 ^{de} jaars studenten BUAS
14 jan, 8 mrt , 5 apr 2018	Urban Dance Gathering	Den Bosch, Eindhoven, Breda	Onderzoek naar stavaza urban dance in Brabant
Vr 26 januari 2018	Spoortocht: Station	Breda	Storytelling tijdens

	Speelhuis		Cultuurnacht Breda
Za 7 april 2018	Release party VUIST: Op Dreef	World of Skate Den Bosch	Presentatie van EP en expo van VUIST
Wo 6 juni 2018	Zuidlijn presentatie op vastgoedbeurs Provada	RAI Amsterdam	Breakdance crew en presentatie
Juni-aug-sept 2018	Brabant Bike Battle	B5 steden, Tijdens fietsfestivals of urban festivals	pump track en fiets- uitdagingen 2 ^{ste} jaar
Zondag 30 sept 2018	Finale Brabant Bike Battle	Wielereperience Roosendaal	Grootste vaste pumptrack van Europa
Aug-nov 2018	Skateboard contest Brabant Open	B5 steden	Urban sports 3 ^{de} jaar
Zo 4 november 2018	Finale Brabant Open met miniramp	Hal provinciehuis	Urban sports
27 sept-7 okt 2018 Andere steden in voorjaar 2019	Van Gogh Murals	Onderdoorgang station Breda	Graffiti, gebaseerd op leven van Van Gogh in combi met treinreizen/spoorzones
Okt-dec 2018	Urban Dance Gathering Next Level	B5 steden	Urban choreografieën door team van vertegenwoordigers uit elke stad, uitgevoerd 1 x in eigen stad en 1x daarbuiten
Di 11 dec 2018	Spoorkennis	Werkwarenhuis Den Bosch	Delen van 4 jaar Zuidlijn learnings
Zo 27 februari 2019	Indoor Urban Matterz en Urban Dance Gathering Helmond	Helmond	Urban voucher en urban choreografie/dansstuk

4. Financiën

In 2016, 2017 en 2018 is gewerkt met een overzichtelijke begroting die gedurende het jaar omgebouwd is naar de eind-afrekening van het betreffende jaar. Voor 2015 is een jaarrekening bekend. Alle documenten zijn beschikbaar als bijlage.

De financiële afwikkeling wordt gedaan door de gemeente Eindhoven. Daarmee heeft Zuidlijn de mogelijkheid om de BTW toe te voegen en niet er af te halen. Voor de dagelijkse administratie werkt de projectleider nauw samen met Nancy Scalzo uit het team van Jos Roijmans (Sector Ruimtelijke Expertise | afdeling Project Expertise).

5. Eindconclusie

In het oorspronkelijke plan van Zuidlijn waarmee in 2015 is begonnen zijn de doelen SMART beschreven.

Specifiek: alle events van Zuidlijn vinden altijd plaats in alle Spoorzones en alle activiteiten zijn daar op gericht en worden door alle steden gedragen. → dit is het uitgangspunt gebleven en is ook toegepast.

Meetbaar: Drie spraakmakende events in 2016 en vier in 2017 - In totaal in 2016 en 2017 trekken deze events 50.000 bezoekers - Meer dan 40 samenwerkende partijen zijn onderdeel van de Zuidlijn projecten → in 2017 zijn er zelfs 8 series van events in alle steden georganiseerd, in 2018 zijn dat er 7.

Bezoekersaantallen zijn niet bijgehouden. Er zijn ook grote verschillen in aantallen per soort activiteit. BrabantOpen heeft zeker 10.000 bezoekers en deelnemers gekend in afgelopen 3 jaar, urban dance gatherings en Brabant Bike Battle komen ook in deze richting. Maar de spoortochten waren weer voor kleinere gezelschappen. Maar als er een schatting moet worden gemaakt dan komt het totaal aan bezoekers van 4 jaar Zuidlijn zeker in buurt van 50.000. Samenwerkende partners bestaan uit ruim 60 verschillende partijen, kleinere en grotere organisaties, uiteenlopend van de skateparken tot BUAS, van organisatoren van events tot freelance dansers.

Acceptabel: ZUIDLIJN verbindt en accelereert creativiteit en energie van vele partijen in de Spoorzones en heeft daardoor een breed draagvlak → dat is zeker het geval gebleven, het project oogste sympathie en navolging

Realistisch: Zuidlijn projecten hebben de potentie om door te groeien tot nationale events maar starten met een gezonde down-to-earth mentaliteit en veel aanwezige kennis en ervaring → zie hiervoor de aangepaste opdracht, daar zat niet meer het stereeven. Wat wel het geval is dat een aantal events zoals BrabantOpen en Spoor kennis bezoekers en deelnemers heeft aangetrokken uit het land. En dat de werkwijze de aandacht heeft getrokken van andere steden.

Tijdgebonden: We zijn begonnen met het supporten van kleinere events in 2015, gaan in 2016 drie nieuwe events lanceren en breiden dit uit naar vier events in 2017 → daar is nog een extra jaar aan toegevoegd, 2018 met een uitloop naar voorjaar 2019. Ook gaan projecten als BrabantOpen, Urban Dance Gathering en Brabant Bike Battle door. En krijgt Zuidlijn zelf een vervolg in het realiseren van de urban ambitie van Brabant, waar de tijdens Zuidlijn ontstane netwerk B5UP een belangrijke rol speelt.

Disclaimer

Zuidlijn heeft twee projectleiders gehad. Ton van Gool heeft het opzetten van Zuidlijn van 2015 tot mei 2016 voor zijn rekening genomen. Ruth Giebels is begonnen in juni 2016 en is tot op heden projectleider. Dat betekent dat het deel van deze notitie dat over 2015 en begin 2016 gaat gebaseerd is op de stukken die bij de huidige projectleider bekend zijn.